

הלכות קרית שמע פרק ג

א. הקורא קרית שמע, רוחץ ידיו במים קדם שיקרא. הגיע זמן קריאה, ולא מצא מים לא יאחר קריאתה, וילך לבקש המים, אלא מקנח ידיו בעפר או בצרור או בקורה וכיוצא בהן, וקורא.

ב. אין קוראין, לא בבית המרחץ; ולא בבית הכסא, אף על פי שאין בו צואה; ולא בבית הקברות, ולא בצד המת עצמו ואם הרחיק ארבע אמות מן הקבר או מן המת, מתר לקרות. וכל מי שקרא במקום שאין קוראין בו, חוזר וקורא.

ג. בית הכסא הקדש, שהוכן ועדין לא נשתמשו בו מתר לקרות קרית שמע כנגדו, אבל לא בתוכו. מרחץ חדש, מתר לקרות בתוכו. היו שני בתים זמן אחד מהן לבית הכסא, ואמר על השני וזה הרי השני ספק אם הזמינו, או לא הזמינו; לפיכך אין קוראין בו, לכתחלה, ואם קרא, יצא. אמר וגם זה הרי שניהן מזמנין, ואין קוראין בהם. חצר המרחץ, והוא המקום שבני אדם עומדין בו לבושין מתר לקרות בו קרית שמע.

ד. ולא קרית שמע בלבד, אלא כל ענין שהוא מדברי קדש אסור לאמרו בבית המרחץ ובבית הכסא, ואפלו אמרו בלשון חל. ולא לאמרו בלבד, אלא אפלו להרהר בלבו בדברי תורה בבית הכסא, ובבית המרחץ, ובמקום הטנפת והוא המקום שיש בו צואה או מי רגלים אסור.

ה. דברים שלחל, מתר לאמרן בלשון הקדש בבית הכסא. וכן הפנויין, כגון רחום וחנון ונאמן וכיוצא בהן מתר לאמרן בבית הכסא; אבל השמות המיוחדין, והן השמות שאין נמחקין אסור להזכירן בבית הכסא, ובבית המרחץ הישן. ואם נזדמן לו להפריש מדבר האסור בבית המרחץ, או בבית הכסא מפריש, ואפלו בלשון קדש ובעניני קדש.

ו. צואת האדם, וצואת כלבים וחזירים בזמן שיש בתוכן עורות, וכל צואה שריחה רע כגון אלו אסור לקרות קרית שמע כנגדן. וכן כנגד מי רגלי אדם; אבל מי רגלי בהמה, קוראין כנגדן. קטן שאינו יכול לאכל כזית דגן, בכדי שיאכל הגדול כשלוש ביצים דגן אין מרחיקין לא מצואתו, ולא מימי רגליו.

ז. היתה צואה יבשה כחרס, אסור לקרות כנגדה; ואם היתה יבשה יתר מכחרס, עד שאם זרקה תתפרר הרי היא כעפר, ומתר לקרות כנגדה. מי רגלים שנבלעו בקרקע אם היה רשומן נפר, אסור לקרות כנגדן; ואם לא היה רשומן נפר, מתר.

ח. כמה ירחיק מצואה וממי רגלים ואחר כך יקרא, ארבע אמות. כמה דברים אמורים, בזמן שהן מלאחריו או מצדדיו; אבל אם היו כנגד פניו מרחיק מהן עד שלא יראה אותן, ואחר כך יקרא.

ט. כמה דברים אמורים, בשהיה עמהן בבית, במקום שווה. אבל אם היה שם מקום גבוה מהן עשרה טפחים, או נמוך מהן עשרה טפחים יושב בצד המקום וקורא, שהרי נפסק ביניהן: והוא, שלא יגיע לו ריח רע. וכן אם כפה כלי על הצואה, או מימי רגלים אף על פי שהן עמו בבית הרי אלו כקבורין, ומתר לקרות עמהן.

י. היה בינו ובין הצואה מחצה שלזכוכית אף על פי שהוא

רואה אותה מאחורי הזכוכית, מתר לקרות בצדה. נתן רביעית מים לתוך מי רגלים שלפעם אחת, מתר לקרות עמה בתוך ארבע אמות.

יא. היתה צואה בגמה עומד בסנדלו על הגמה, וקורא: והוא, שלא יהיה סנדלו נוגע בה. היתה כנגדו צואה מעוטה ביותר, כמו טפה רוקק עליה רק עבה עד שתתכסה, וקורא. היתה נטושת צואה על בשרו, או ידיו מטנפות מבית הכסא, ולא היה להן ריח רע כלל, מפני קטנן או יבישתן מתר לקרות, לפי שאין לה ריח. אבל אם היתה במקומה אף על פי שאינה נראית כשהוא עומד, הואיל ונראית כשהוא יושב, אסור לקרות עד שיקנח יפה יפה, מפני שצואה לחה היא ויש לה ריח רע. וכמה גאונים הורו שאסור לו לקרות, אם היו ידיו מטנפות; וכך ראוי לעשות.

יב. ריח רע שיש לו עיקר מרחיק ארבע אמות וקורא, אם פסק הריח; ואם לא פסק, מרחיק עד מקום שפוסק. ושאין לו עיקר, כגון מי שיצא ממנו רוח מלמטה מרחיק עד מקום שתכלה הרוח, וקורא. גרף שלרעי, ועביט שלמימי רגלים אסור לקרות קרית שמע כנגדן, אף על פי שאין בהן כלום ואין להן ריח: מפני שהן בבית הכסא.

יג. צואה עוברת, כגון שהיתה שטה על פני המים אסור לקרות כנגדה; ופי חזיר, כצואה עוברת. ואסור לקרות כנגדן, עד שיעברו ממנו ארבע אמות.

יד. היה קורא, והגיע למקום הטנופות לא יניח ידיו על פיו ויקרא, אלא יפסיק עד שיעבר מאותו מקום. וכן הקורא שיצאת ממנו רוח מלמטה יפסיק עד שיכלה באשה, וחוזר לקריאתו; וכן בדברי תורה. יצאת רוח מחברו אף על פי שמפסיק לה קרית שמע, אינו מפסיק לה דברי תורה.

טו. היה קורא קרית שמע בבית, ונסתפק לו אם יש שם צואה או מי רגלים או אין שם הרי זה מתר לקרות. היה קורא באשפה, ונסתפק לו אם יש שם צואה או אין שם לא יקרא עד שיבדק: שחזקת האשפה, שהיא מקום הטנופות. אבל ספק מי רגלים אפלו באשפה, מתר לקרות.

טז. כשם שאסור לקרות כנגד צואה ומימי רגלים, עד שירחיק כן אסור לקרות כנגד הערוה, עד שיחזיר פניו: אפלו גוי או קטן, לא יקרא כנגד ערוותו. ואפלו היתה מחצה שלזכוכית מפסקת, הואיל והוא רואה את הערוה, אסור לקרות, עד שיחזיר פניו. וכל גוף האשה, ערוה; לפיכך לא יסתכל בגוף האשה, כשהוא קורא: ואפלו אשתו אם היה מגלה טפח מגופה, לא יקרא כנגדה.

יז. וכשם שהוא אסור לקרות, כנגד ערות אחרים כן הוא אסור לקרות, כנגד ערותו: לא יקרא כשהוא ערם, עד שיכסה ערותו. היתה חגורה שלכגד או עור או שק על מתניו אף על פי ששאר גופו ערם, מתר לו לקרות: והוא, שלא יהיה עקבו נוגע בערוותו. היה ישן בטליתו, והוא ערם חוצץ בטליתו מתחת לבו, וקורא; אבל לא יחץ מצוארו ויקרא, מפני שלבו רואה את הערוה, ונמצא כמי שקרא בלא חגור.

יח. שָׁנִים שֶׁהָיוּ יָשְׁנִים בְּטִלִית אַחַת כָּל אֶחָד מֵהֶן אָסוּר לְקָרוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁכִּפָּה מִתַּחַת לָבוֹ, עַד שֶׁתֵּהָא טִלִית מִפְּסָקָת בֵּינֵיהֶן, כְּדִי שְׁלֹא יִגַּע בְּשׂוֹר זֶה בְּבִשׂוֹר זֶה מִמֶּתְנִי וּלְמִטָּה. וְאִם הָיָה יִשָּׁן עִם אִשְׁתּוֹ, אוֹ בָּנָיו וּבָנֵי בֵיתוֹ הַקְטָנִים הָרִי גּוֹפֵן כְּגוֹפּוֹ, וְאִינוּ מִרְגִּישׁ מֵהֶן; לְפִיכֶךָ אַף עַל פִּי שֶׁבִשְׂרוּ נוֹגַע בָּהֶן, מִחֲזִיר פָּנָיו וְחוֹצֵץ מִתַּחַת לָבוֹ, וְקוֹרָא.

יט. עַד אֵימָתִי הֵן קְטָנִים לַעֲנִין זֶה עַד שִׁיהִיָּה הַזָּכָר בֶּן שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד, וְהַנְּקֵבָה בַּת אַחַת עָשָׂרָה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד: וְהוּא שִׁיהִיָּה תְּבִנִיתָם כְּתִבְנִית גְּדוּלִים, "שְׂדִים נִכְנוּ וּשְׁעָרָךְ צִמַּח" (יחזקאל טז, ז), וְאַחֲרֵי כֵךְ לֹא יִקְרָא, עַד שֶׁתִּפְסִיק טִלִית בֵּינֵיהֶן. אָבֹל אִם עֲדִין לֹא הָיוּ "שְׂדִים נִכְנוּ וּשְׁעָרָךְ צִמַּח", קוֹרָא עֲמָהֶן בְּקֻרֹב בְּשׂוֹר וְאִינוּ צָרִיךְ הַפְּסָק עַד שִׁיהִיָּה הַזָּכָר בֶּן שְׁלוֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד, וְהַנְּקֵבָה בַּת שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד.

הַלְבוּת קִרְיַת שְׁמַע פֶּרֶק ד'

א. נָשִׁים וְעֶבְדִּים וְקְטָנִים, פְּטוּרִין מִקִּרְיַת שְׁמַע; וּמִלְּמִדִּין אֵת הַקְטָנִים לְקָרוֹת אוֹתָהּ בַּעֲוֹנָתָהּ, וּמִבְּרִכִּין לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ, כְּדִי לְחַנֵּךְ בַּמִּצְוֹת. מִי שֶׁהָיָה לָבוֹ טְרוּד וְנִחְפָּז בְּדִבְרֵי מִצְוָה מִכָּל הַמִּצְוֹת, פְּטוּר מִקִּרְיַת שְׁמַע. לְפִיכֶךָ חָתָן שֶׁנִּשְׂאָ בְּתוּלָה פְּטוּר מִקִּרְיַת שְׁמַע, עַד שֶׁיָּבֹא עָלֶיהָ, לְפִי שְׂאִין דַּעְתּוֹ פְּנוּיָהּ, שֶׁמָּא לֹא יִמָּצֵא בְּתוּלִים; וְאִם שָׁהָה עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת וְלֹא בָעַל, חַיֵּב לְקָרוֹת מִמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְאַלֶּךְ, שֶׁהָרִי נִתְקַרְרָה דַּעְתּוֹ, וְלָבוֹ גָּס בָּהּ אַף עַל פִּי שְׁלֹא בָעַל.

ב. אָבֹל הַנוֹשֵׂא אֵת הַבְּעוּלָה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹסֵק בַּמִּצְוָה, חַיֵּב לְקָרוֹת, הוֹאִיל וְאִין לוֹ דִּבְרֵי שְׁמִשְׁבֹּשׁ אֵת דַּעְתּוֹ. וְכֵן כָּל פְּיוּצָא בּוֹ.

ג. מִי שֶׁמֵּת לוֹ מֵת שֶׁהוּא חַיֵּב לְהִתְאַבֵּל עָלָיו פְּטוּר מִקִּרְיַת שְׁמַע עַד שֶׁיִּקְבְּרֵנוּ, מִפְּנֵי שְׂאִין דַּעְתּוֹ פְּנוּיָהּ לְקָרוֹת. וְאִם הָיָה מְשַׁמֵּר אֵת הַמֵּת אַף עַל פִּי שְׂאִינוּ מֵתוֹ, פְּטוּר מִקִּרְיַת שְׁמַע; וְאִם הָיוּ הַשּׁוֹמְרִין שָׁנִים הָאֶחָד מְשַׁמֵּר, וְהַשְּׁנִי נִשְׁמַט לְמָקוֹם אֲחֵר וְקוֹרָא, וְחוֹזֵר וּמְשַׁמֵּר, וְנִשְׁמַט הָאֲחֵר וְקוֹרָא. וְכֵן הַחוֹפֵר קֶבֶר לְמֵת, פְּטוּר מִקִּרְיַת שְׁמַע.

ד. אִין מוֹצִיאִין אֵת הַמֵּת לְקַבְּרוֹ סָמוּךְ לְזִמְן קִרְיַת שְׁמַע, אֲלֹא אִם כֵּן הָיָה אָדָם גְּדוֹל. וְאִם הִתְחִילוּ וְהוֹצִיאֻהוּ, וְהִגִּיעַ זִמְן הַקְרִיאָה וְהֵן מְלוּיִן אֵת הַמֵּת כָּל שֵׁישׁ לְמִטָּה צָרָךְ בָּהֶן, כְּגוֹן נוֹשְׂאֵי הַמִּטָּה וְחַלּוּפֵיהֶן וְחַלּוּפֵי חַלּוּפֵיהֶן, בֵּין הָיוּ לְפָנֵי הַמִּטָּה, בֵּין הָיוּ לְאַחֲרֵי הַמִּטָּה פְּטוּרִין; וְשֶׁאֵר הַמְלוּיִן שְׂאִין לְמִטָּה צָרָךְ בָּהֶן, חַיִּבִּין.

ה. הָיוּ עוֹסְקִין בַּהֲסָפֵד, וְהִגִּיעַ זִמְן קִרְיַת שְׁמַע בְּזִמְן שֶׁהַמֵּת מֵנַח לְפָנֶיהֶן, נִשְׁמָטִין אֶחָד אֶחָד וְקוֹרִין וְחוֹזְרִין לְהַסָּפֵד. אִין הַמֵּת מְטָל לְפָנֶיהֶם, כָּל הָעָם קוֹרִין קִרְיַת שְׁמַע; וְהָאֲבֵל יוֹשֵׁב וְדוֹמֵם, שְׂאִינוּ חַיֵּב לְקָרוֹת עַד שֶׁיִּקְבֹּר מֵתוֹ.

ו. קֶבְרֵי אֵת הַמֵּת, וְחֲזָרוּ הָאֲבֵלִים לְקַבֵּל תְּנַחוּמִים, וְכָל הָעָם הוֹלְכִין אַחֲרֵיהֶם מִמָּקוֹם הַקֶּבֶר לְמָקוֹם שֶׁעוֹמְדִין בּוֹ הָאֲבֵלִים,

לַעֲשׂוֹת שׁוּרָה לְקַבֵּל תַּנְחוּמִּים אִם יְכוּלִין הָעַם לְהִתְחִיל וּלְגַמֹּר
אֲפֹלוּ פְסוּק אֶחָד קִדָּם שִׁיגִיעוּ לְשׁוּרָה, יִתְחִילוּ; וְאִם לֹא, לֹא
יִתְחִילוּ, אֲלֹא יִנַּחְמוּ אֶת הָאֲבֵלִים, וְאַחֵר שִׁיפְטֻרוֹ מֵהֶם יִתְחִילוּ
לְקָרוֹת. בְּנֵי אָדָם הָעוֹמְדִים בַּשׁוּרָה הַפְּנִימִיִּים, שֶׁהֵן רוֹאִין פְּנֵי
הָאֲבֵלִים פְּטוּרִין מִקְרִית שְׁמַע; וְהַחִיצוֹנִים הוֹאִיל וְאִינֶן רוֹאִין
אֶת הָאֲבֵלִים, חִיבִין בְּקְרִית שְׁמַע בְּמִקְוָמָן.

ו. כָּל מִי שֶׁהוּא פְטוּר מִלְקָרוֹת קְרִית שְׁמַע אִם רָצָה לְהַחֲמִיר עַל
עַצְמוֹ וּלְקָרוֹת, קוֹרָא: וְהוּא, שֶׁתֵּהָא דַּעְתּוֹ מִיִּשְׁבַּת עָלָיו; אֲבָל
אִם הָיָה זֶה הַפְטוּר מִלְקָרוֹת מִבְּהֵל וְתַמָּה אִינוֹ רָשָׁאי לְקָרוֹת, עַד
שֶׁתִּיִּשָּׁב דַּעְתּוֹ.

ח. כָּל הַטְּמָאִים חִיבִין בְּקָרִיאַת שְׁמַע, וּמִבְּרִכִּין לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ
וְהֵן בְּטַמְּאָתָן, אָף עַל פִּי שֶׁאֲפָשֶׁר לָהֶן לַעֲלוֹת מִטַּמְּאָתָן בּוֹ בְּיוֹם,
כְּגוֹן הַנוֹגְעִים בְּשַׁרְץ אוֹ בְּנִדָּה וְזָכָה וּמִשְׁכָּן וְכִיּוֹצֵא בָהֶן. וְעֶזְרָא
וּבֵית דִּינּוֹ תִקְנוּ שֶׁלֹּא יִקְרָא בַעַל קָרִי לְבִדּוֹ מִשְׁאֵר הַטְּמָאִים, עַד
שִׁיטְבַל; וְלֹא פִשְׁטָה תִקְנָה זֹו בְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הָיָה כּוֹחַ לְרֹב
הַצָּבוּר לַעֲמֹד בָּהּ לְפִיכָךְ בְּטָלָה. וְכִבְר נִהְגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְקָרוֹת
בַּתּוֹרָה וּלְקָרוֹת קְרִית שְׁמַע, וְהֵן בַּעֲלֵי קְרִיאִין, לְפִי שֶׁאִין דְּבָרֵי
תּוֹרָה מְקַבְּלִין טַמְּאָה, אֲלֹא עוֹמְדִין בְּטַהֲרָתָן לַעֲוֹלָם.

הַלְבוֹת תַּפְּלָה וּבִרְכַת כּוֹהֲנִים

יֵשׁ בְּכָלֶלֶן שְׁתֵּי מִצְוֹת עֲשֵׂה: (א) לַעֲבֹד אֶת ה' בַּתַּפְּלָה בְּכָל יוֹם;
(ב) לְבָרֵךְ כּוֹהֲנִים אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם. וּבְאֹר שְׁתֵּי מִצְוֹת אֵלוֹ
בְּפָרָקִים אֵלוֹ.

הַלְבוֹת תַּפְּלָה פָּרָק א

א. מִצְוֹת עֲשֵׂה לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר "וְעַבַּדְתֶּם, אֶת ה'
אֱלֹהֵיכֶם" (שְׁמוֹת כג, כה): מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ שֶׁעֲבוּדָה זֹו הִיא
תַּפְּלָה, וְנֶאֱמַר "וּלְעַבְדּוֹ, בְּכָל-לְבַבְכֶם" (דְּבָרִים יא, יג); אָמְרוּ
חֲכָמִים, אִיזוֹ הִיא עֲבוּדָה שְׁפִילָב, זֹו הִיא תַּפְּלָה. וְאִין מִנִּין
הַתַּפְלוֹת מִן הַתּוֹרָה, וְלֹא מִשְׁנָה הַתַּפְּלָה הַזֹּאת מִן הַתּוֹרָה. וְאִין
לַתַּפְּלָה זְמַן קָבוֹעַ מִן הַתּוֹרָה; וּלְפִיכָךְ נָשִׁים וְעַבְדִּים חִיבִין
בַּתַּפְּלָה, לְפִי שֶׁהִיא מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁלֹּא הִזְמַן גִּרְמָהּ.

ב. אֲלֹא חִיּוּב מִצְוָה זֹו, כִּךְ הוּא שִׁיְהֵא אָדָם מִתְפַּלֵּל וּמִתְחַנֵּן
בְּכָל יוֹם, וּמַגִּיד שְׁבָחוֹ שֶׁלְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַחֵר כִּךְ שׁוֹאֵל
צָרָתוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ לָהֶן בְּבִקְשָׁה וּבִתְחִנָּה, וְאַחֵר כִּךְ נוֹתֵן שְׁבַח
וְהוֹדָיָה לַה' עַל הַטּוֹבָה שֶׁהִשְׁפִּיעַ לוֹ: כָּל אֶחָד כְּפִי כּוֹחוֹ.

ג. אִם הָיָה רָגִיל, מְרַבֶּה בִּתְחִנָּה וּבִקְשָׁה; וְאִם הָיָה עָרֵל שְׁפָתַיִם,
מְדַבֵּר כְּפִי יָכֵלוֹ וּבְכָל עֵת שִׁירָצָה. וְכֵן מִנִּין הַתַּפְלוֹת, כָּל אֶחָד
וְאֶחָד כְּפִי יָכֵלְתּוֹ יֵשׁ שֶׁמִּתְפַּלֵּל פַּעַם אַחַת בְּיוֹם, וְיֵשׁ שֶׁמִּתְפַּלֵּל
פַּעַמִּים הֶרְבֵּה. וְהַכֹּל הָיוּ מִתְפַּלְלִים נֶכַח הַמִּקְדָּשׁ, בְּכָל מְקוֹם
שִׁיְהִיָּה. וְכֵן הָיָה הַדְּבָר תָּמִיד מִמֶּשֶׁה רַבְּנוֹ, עַד עֶזְרָא.

ד. כִּיּוֹן שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל בִּימֵי נְבוּכַדְנֶאצַּר הָרָשָׁע, נִתְעָרְבוּ בְּפָרַס

וַיִּזְוֶן וּשְׂאֵר הָאֲמוֹת, וְנָלְדוּ לָהֶם בָּנִים בְּאַרְצוֹת הַגּוֹיִים; וְאוֹתָן הַבָּנִים נִתְּבַלְּבְּלוּ שְׁפָתָם, וְהִיתָה שְׁפַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵעֲרַבְת מְלֻשּׁוֹנוֹת הָרֶבֶה. וְכִיּוֹן שֶׁהָיָה מְדַבֵּר, אֵינּוּ יָכוֹל לְדַבֵּר כָּל צָרְכּוֹ בְּלִשׁוֹן אַחַת אֲלֹא בְּשִׁבוּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר "וּבִנְיָהֶם, חֲצִי מְדַבֵּר אֲשֻׁדּוּדִית, וְאֵינֶם מְכִירִים, לְדַבֵּר יְהוּדִית וְכַלְשׁוֹן, עִם וְעִם" (נחמיה יג, כד).

ה. וּמִפְּנֵי זֶה, כְּשֶׁהָיָה אֶחָד מֵהֶן מִתְּפַלֵּל, תִּקְצֹר לִשׁוֹנוֹ לְשֹׁאֵל חֲפָצָיו אוֹ לְהַגִּיד שְׁבַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, עַד שֶׁיַּעֲרַב עִמָּה לִשְׁוֹנוֹת אַחֲרוֹת. וְכִיּוֹן שֶׁרָאָה עֲזָרָא וּבֵית דִּינּוֹ כֵּךְ, עָמְדוּ וְתִקְּנוּ לָהֶם שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בִּרְכוֹת עַל הַסֹּדֶר.

ו. שְׁלוֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת, שְׁבַח לַה'; וְשְׁלוֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת, הוֹדָיָה; וְאַמְצָעִיּוֹת, יֵשׁ בָּהֶן שְׁאֵלֹת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁהֵן כִּמוֹ אֲבוֹת לְכָל חֲפָצֵי אִישׁ וְאִישׁ, וּלְצָרְכֵי הַצָּבוּר, כָּלֵם כְּדִי שִׁיְהִי עֲרוּכוֹת בְּפִי הַכֹּל, וְיִלְמְדוּ אוֹתָם בְּמַהֲרָה, וְתִהְיֶה תְּפִלַּת אֱלֹהֵי הָעֲלָגִים תְּפִלָּה שְׁלֵמָה, כִּתְּפִלַּת בַּעַל הַלִּשׁוֹן הַצָּחָה. וּמִפְּנֵי עֲנִין זֶה, תִּקְּנוּ כָּל הַבִּרְכוֹת וְהַתְּפִלוֹת הַסְּדוּרוֹת בְּפִי כָּל יִשְׂרָאֵל כְּדִי שִׁיְהֶא כָּל עֲנִין בִּרְכָה, עֲרוּךְ בְּפִי הָעֲלָג.

ז. וְכֵן תִּקְּנוּ שִׁיְהֶא מִנִּין הַתְּפִלוֹת, כִּמְנִין הַקְּרִבָּנוֹת שְׁתֵּי תְּפִלוֹת בְּכָל יוֹם, כִּנְגֵד שְׁנֵי תְּמִידִין. וְכָל יוֹם שִׁישׁ בּוֹ קָרְבַּן מוֹסֵף, תִּקְּנוּ בּוֹ תְּפִלָּה שְׁלִישִׁית כִּנְגֵד קָרְבַּן מוֹסֵף. וְתְּפִלָּה שְׁכָנְגֵד תְּמִיד שְׁלִבְקָר, הִיא הַנִּקְרֵאת תְּפִלַּת הַשֹּׁחַר; וְתְּפִלָּה שְׁכָנְגֵד תְּמִיד שְׁלִבִּין הָעֲרִבִים, הִיא הַנִּקְרֵאת תְּפִלַּת מִנְחָה; וְתְּפִלָּה שְׁכָנְגֵד הַמוֹסָפִין, הִיא הַנִּקְרֵאת תְּפִלַּת הַמוֹסָפִין.

ח. וְכֵן הִתְקִינוּ שִׁיְהֶא אָדָם מִתְּפַלֵּל תְּפִלָּה אַחַת בְּלִילָה, שֶׁהָיָה אַבְרֵי תְּמִיד שְׁלִבִּין הָעֲרִבִים מִתְּאַפְּלִין וְהוֹלְכִין כָּל הַלִּילָה, שֶׁנֶּאֱמַר "הִיא הָעֵלָה . . ." (ויקרא ו, ב), כְּעֲנִין שֶׁנֶּאֱמַר "עֲרַב וּבִקֹּר וְצִהְרִים, אֲשִׁיחָה וְאַהֲמָה; וַיִּשְׁמַע קוֹלִי" (תהילים נה, יח). וְאֵין תְּפִלַּת עֲרִבִית חוּבָה, כִּתְּפִלַּת שַׁחֲרִית וּמִנְחָה; וְאַף עַל פִּי כֵן נִהְגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם לְהַתְּפַלֵּל עֲרִבִית, וְקִבְּלוּהָ עֲלֵיהֶם כִּתְּפִלַּת חוּבָה.

ט. וְכֵן תִּקְּנוּ תְּפִלָּה אַחֵר תְּפִלַּת הַמִּנְחָה סְמוּךְ לְשִׁקִּיעַת הַחֲמָה, בְּיוֹם הַתַּעֲנִית בְּלִבָּד, כְּדִי לְהוֹסִיף תַּחֲנוּנָה וּבִקְשָׁה, מִפְּנֵי הַתַּעֲנִית; וְזוֹ הַתְּפִלָּה נִקְרֵאת תְּפִלַּת נְעִילָה, כְּלוּמַר נִנְעֲלוּ שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם בַּעַד הַשֶּׁמֶשׁ וְנִסְתָּרָה, לְפִי שֶׁאֵין מִתְּפַלְּלִין אוֹתָהּ, אֲלֹא סְמוּךְ לְשִׁקִּיעַת הַחֲמָה.

י. נִמְצְאוּ הַתְּפִלוֹת בְּכָל יוֹם שְׁלוֹשׁ, עֲרִבִית וְשַׁחֲרִית וּמִנְחָה; וּבִשְׁבָּתוֹת וּבְמוֹעֲדִים וּבְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים אַרְבַּע, שְׁלוֹשׁ שְׁלָכַל יוֹם וְתְּפִלַּת הַמוֹסָפִין; וּבְיוֹם הַכַּפּוֹרִים חֲמֵשׁ, אַרְבַּע אֱלֹהֵי וְתְּפִלַּת נְעִילָה.

יא. תְּפִלוֹת אֱלֹהֵי אֵין פּוֹחַתִּין מֵהֶן, אֲבָל מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן: אִם רָצָה אָדָם שִׁיתְּפַלֵּל כָּל הַיּוֹם כָּלוּ, הָרְשׁוֹת בִּידּוֹ. וְכָל אוֹתָן הַתְּפִלוֹת שְׁיוּסִיף, כִּמוֹ מְקַרִּיב נִדְּבוֹת. לְפִיכֵךְ צָרִיךְ שִׁיַּחֲדֹשׁ דְּבַר בַּתְּפִלָּה בְּכָל בִּרְכָה וּבִרְכָה מִן הָאֲמִצָּעִיּוֹת, מֵעֵין הַבִּרְכָה, וְאִם חֲדָשׁ אֲפִלּוּ בִּבְרָכָה אַחַת, דִּי כְּדִי לְהוֹדִיעַ שֶׁהִיא נִדְּבָה, לֹא חוּבָה. וְשְׁלוֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת וְשְׁלוֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת לְעוֹלָם אֵין מוֹסִיפִים בָּהֶן, וְלֹא פּוֹחַתִּין מֵהֶן, וְאֵין מְשַׁנִּין בָּהֶן דְּבַר.

יב. אין הצבור מתפללין תפלת נדבה, לפי שאין הצבור מביאין קרבן נדבה; ולא יתפלל אפלו יחיד מוסף שנים, אחת חובת היום ואחת נדבה, לפי שאין מתנדבין קרבן מוסף. ויש מן הגאונים, מי שהורה שאסור להתפלל תפלת נדבה בשבתות וימים טובים, לפי שאין מקריבין בהן נדבה, אלא חובת היום בלבד.